

[Skytte.]

gøre nedlægning betinget af, at behovet for tillægsjord bliver tilgodeset. Lad mig tilføje, at hvis det blev tilfældet, så er det ikke for mig så afgørende, hvor grænsen for sammenlægning sættes. Der er sikkert gårde på 50 tdr. land, der er nedlægningsmodne, og der er husmandsbrug på 20 tdr. land — det er altså 11 ha for dem, der hellere vil regne med det — som det ud fra rent rationelle synspunkter vil være åbenbart forkert at lade forsvinde som selvstændige brug.

Forkøbsretten kan også bruges til fremskaffelse af tillægsjord, og det glæder mig, at ministeren her har fulgt kommissionens mindretal. Jeg går ud fra samme indstilling som i det andet tilfælde, nemlig at ministeren synes, det er det rigtigste. Jeg ved godt, at man hævder, der er gener ved forkøbsret. Jeg har været med til at praktisere forkøbsret i adskillige tilfælde, og jeg ved også positivt, at talen om generne er kolossalt overdreven. Som regel generer vi ikke sælgeren ved at gøre brug af forkøbsret; det sker, vi generer køberen, men ikke sælgeren, og det er jo gerne sælgeren, man — om jeg må sige det sådan — har ondt af. Men skal der være forkøbsret, ønsker vi at medvirke til, at det bliver en virkelig effektiv forkøbsret og ikke en narresut — for det sidste har husmændene ingen brug for.

Det er også afgørende, at de små og mellemstore brug får finansieringsmuligheder til indkøb af jord og til forbedring af bygninger, og at der bliver givet de unge landmænd en chance for at blive selvstændige. Hvor stort finansieringsbehovet er, kan vanskeligt gøres op. Skal der virkelig gang i rationalisering inden for landbruget: i jordomlægning, bygningsforbedringer og fortsat mekanisering, så drejer det sig om betydelige summer, som det radikale venstre vil være med til at stille til rådighed for dansk landbrug, i det mindste på normale sparekassebetingelser — men betingelserne er jo noget, vi altid kan drøfte. Jeg synes bare ikke — og det vil jeg gerne understrege — at det skal være på så favorabile betingelser, at det måske frister til det, man kalder fejlinvesteringer.

Må jeg i øvrigt om begrebet „fejlinvesteringer“ sige dette: man taler jo normalt om,

at fejlinvesteringer bør undgås, men sig mig: hvilket andet erhverv i Danmark har kunnet opføre driftsbygninger for 40 år siden, der ikke i dag trængte til en ansigtsløftning? Jeg tror ikke, man kan påvise noget erhverv, der har kunnet det. Også talen om fejlinvesteringer i landbruget i forbindelse med, at der skiftes brugsform, er kolossalt overdreven. Og lad mig så endelig tilføje: jeg tror, at vi i dag i Danmark kan se mange store gårde, hvor betydelig ladeplads og staldplads ligger uudnyttet hen. Også det er fejlinvestering; lad mig dog — for at undgå misforståelser — sige at, det kan også forekomme inden for de mindre landbrug.

Det næsten mest afgørende i fremtidens jordfordeling er, at vi bevarer den gode arrondering — det vil sige det gode beliggenhedsforhold mellem jord og bygninger. Nu må jeg indrømme, at hvis det gennemføres — som et flertal foreslår — at der i fremtiden ikke behøver at være ladebygninger på en landbrugsejendom, så bliver det jo svært at placere jorden i et godt beliggenhedsforhold til noget, der ikke eksisterer. Hvis det altså bliver sådan — hvad jeg ikke er sikker på endnu, men man ved jo aldrig — lad os så i stedet for sige: i hvert fald i nærheden af bopælen, dér, hvorfra man driver jorden. Det gode beliggenhedsforhold er af afgørende betydning for rationel drift af landbrug i fremtiden. Det vil være spild af arbejdskraft og i højeste grad udtryk for fejlpositioner, hvis vi fremmer sammenlægninger, der er en afgjort afvigelse fra den gode jordfordeling, der har gjort Danmark til et foregangsland, et eksempel for alle lande i verden. Tror man, at alle på det område ville misunde Danmark og stille mod vore forhold, mod et godt beliggenhedsforhold, hvis det ikke var noget afgørende for rationelt landbrug?

Skal jeg resumere, er det radikale venstres ønsker med hensyn til jordlovgivningen disse: at vi bevarer de varierende brugsstørrelser, at der skabes finansieringsmuligheder, så der bliver mulighed for en udbygning af de brug, der egner sig til oprettholdelse, at jorden fra nedlagte brug fortrinsvis bruges som tillægsjord til de brug, der har for lidt jord, at selvejet bevares, og at de unge får mulighed for at få eget landbrug, at der fortsat bliver mulighed